

‘Wat verklaart de variatie van afsplitsing van gemeenteraadsleden?’

Bachelordeelproject 2019/2020

Fractieafplitsing in de gemeenteraden

Begeleider: Dr. T. A. Mickler

Tweede lezer: Dr. F.G.J. Meijerink

A.D.J. Hobbel

s1854143

Maandag 17 februari 2020

Aantal woorden: 6259

Inhoudsopgave

Afkortingenlijst	2
Inleiding	3
Theoretisch kader	5
Hypothese	5
Methodologie	7
Casusselectie	7
Methode van dataverzameling	8
Operationalisering	10
Resultaten	11
Conclusie	15
Aanbevelingen	17
Bijlagen	18
2.1 Frequenties van de variabelen	29
2.2 Beschrijving van de losse variabelen	30
2.3 Logistische Regressie	30
2.3.1. Blok 0: Begin Blok	31
2.3.2. Blok 1: Methode Blok	31
2.4 Regressie	32
2.5 Beschrijving van de toetsen	33
2.6 Frequenties Variabelen met ZRE 1.96	33
2.7 Grafiek	34
Bibliografie	35

Afkortingenlijst

Afkorting

BB
BBC2014
C'98 HW
CAP
CDA
CU
CU-SGP
D66
DAP
FvD
GBP
GGH
GL
Groep DJW
HC
HWSP
JAN
LBE
LHW
LPB
NA
ONS
OPA Borsele
PAC
PBT
PPC
PU
PR
PvdA
PvdD
PvdO
PVV
SGP
SP
ST
VVD
WP

Toelichting

Burger Belangen
Belangen Buitengebied Coevorden
Cromstrijen'98 Hoeksche Waard
Christelijke Arbeiders Partij
Christen-Democratisch Appel
ChristenUnie
ChristenUnie-Staatkundig Gereformeerde Partij
Democraten 66
De Actieve Partij
Forum voor Democratie
Gemeente Belangen Putten
Gemeenschappelijke Groepering Haaksbergen
GroenLinks
Groep Dario Jeffrey Wesley
Haaksbergen Centraal
Hoeksche Waardse Senioren Partij
Jongeren Akkoord Nederweert
Lokaal Belang Eemsdelta
Lokalen Hoeksche Waard
Lokale Partij Borsele
Nederweert Anders
ONS Noordoostpolder
Ouderen Politiek Actief Borsele
Het Progressief Akkoord Coevorden
Plaatselijk Belang Terschelling
Politieke Partij Coevorden
Politieke Unie
Pahladsingh en Rood
Partij van de Arbeid
Partij voor de Dieren
Partij van de Ouderen
Partij voor de Vrijheid
Staatkundig Gereformeerde Partij
Socialistische Partij
Samen Terschelling
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
Wij Putten

Inleiding

Het NRC kopte met de titel *‘Ruzie in de raadsfractie? Dan volgt al snel een afsplitsing’* het artikel bracht naar voren dat sinds de gemeenteraadsverkiezing van maart 2018 er in 50 gemeenten sprake is geweest van fractie-afsplittingsen (Ketelaar, 2019). De burgers in de desbetreffende gemeenten begrijpen niet waarom de gemeenteraadsleden zich hebben afgesplitst en vinden de politiek dan onbetrouwbaar (Waling, 2017, p. 172). In het rapport van het Sociaal en Cultureel Planbureau getiteld *Lastige kwesties*, komt op dezelfde wijze het principe naar voren dat de burgers “het onterecht dat iemand die zijn partij verlaat zijn zetel kan houden” (Dekker & den Ridder, 2018, p. 7). *Vive la revolution*, een kreet die sinds het Revolutiejaar van 1848 niet meer gehoord is in Europa. Het volk kwam hierbij in opstand, omdat de kloof tussen de politici en de burgers te groot was geworden. Het vertrouwen en daarmee dus de legitimiteit was er niet meer. Nu lijkt hetzelfde te gebeuren met fractieafplitsing dat niet alleen in het parlement, maar nu het steeds meer voorkomt op gemeentelijk niveau speelt daar ook het debat op van fractieafplitsing.

Uit die maatschappelijke onvrede vloeit de onderzoeksvraag van deze bachelorscriptie voort: *‘Wat verklaart de variatie van afsplitsing van gemeenteraadsleden?’*. Er zijn verschillende verklaringen opgesteld over fractie-afplitsing op landelijk niveau die in het theoretisch kader zullen worden besproken.

Op lokaal niveau is er minder onderzoek naar gedaan en vindt daarom dit onderzoek plaats (McLaughlin, 2011). Daarnaast is de gemeentelijke politiek een van de belangrijkste terreinen in het leven van burgers. Burgers hebben dagelijks met de gemeente te maken omdat het over hun directe leefomgeving gaat (Schaap, 2015, p. 3). Op landelijk niveau is het nodige onderzoek al gedaan naar fractieafsplittingsen en kunnen de aannames die daar worden gedaan ook op het niveau van de gemeentelijke politiek gelden (Waling, 2017; Volpi, 2018; Fell, 2014). Daarbij wil ik mij focussen op de aspecten van geslacht, leeftijd, oppositie/coalitie en plaats op de kieslijst, omdat ik een beperkt kader heb, waardoor ik niet alle facetten van dit vraagstuk kan onderzoeken.

Legitimiteit is een concept wat veelvuldig terugkomt in de studie van en naar democratie in de verschillende vormen die er zijn (Mazepus, 2017). Het komt naar voren wanneer we de werking van de democratie bestuderen en van de volksvertegenwoordigers die in die democratie aan de knoppen zitten te draaien. Bij de volksvertegenwoordigers is een eigenaardigheid te bemerken. Zitten de politici voor zichzelf, voor het partijbelang of voor het algemeen belang in het parlement?

Als we uitgaan van de eerste optie, dan is het niet verwonderlijk dat parlementariërs niet hun volledige termijn uitdienen, omdat de keuze voor een baan in het bedrijfsleven met een minder groot afbreukrisico en een hoger inkomen aantrekkelijker is (Würfel, 2017). Een politicus heeft een onzekere baan, omdat hij in zekere zin overgeleverd is aan de grillen van het volk en soms nog meer aan die van zijn partijbestuur (Byrne & Theakston, 2015).

De tweede optie speelt een rol wanneer politici hun partij of fractie verlaten, terwijl ze wel hebben meegelift op het verkiezingssucces van die partij om in het parlement of gemeenteraad verkozen te worden. Daar staat dan wel tegenover dat ze zelf geen persoonlijke (voorkeurs)campagne mochten voeren van hun partij (Waling, 2017).

Als we naar de derde optie kijken wat verklaart dat politici hun partij verlaten terwijl ze daarvoor wel zijn gekozen en achter het programma van de partij staan. Is het misschien dat de politici vinden dat ze hun kiezers beter kunnen vertegenwoordigen als ze tegen de partij ingaan of zelfs uit de partij stappen? Politici die in het nationale parlement stappen worden breed uitgemeten in de media en worden voornamelijk negatief weggezet, omdat ze volgens het volk een zetel 'roven' (Waling, 2017).

De andere politici zijn zo huiverig voor fractieafsplittingsen in het parlement, omdat het de legitimiteit vermindert. De burgers stemmen vaak op een partij die het meest met hun standpunten en belangen overeenkomt en dat in het parlement voor ze behartigt (Waling, 2017; Peters, van Stipdonk & Castenmiller, 2014). De gedachte is dan dat ik als burger geen tijd en verstand heb om mijzelf in elk politiek vraagstuk te verdiepen, daarom geef ik mijn mandaat aan een persoon die dat voor mij doet. Dit alles draait om de legitimiteit die de burger geeft aan zijn vertegenwoordiger en daarmee aan het parlement. Als de burger geen vertrouwen meer heeft in het parlement dan zullen de wetten ook niet meer gerespecteerd worden en kan de overheid alleen nog via dwang of alleen doen wat het volk wil, regeren (Andeweg, 2014, p. 2). Echter Andeweg stelt ook dat volledig vertrouwen in een overheid ook niet goed is, een beetje gezond boerenverstand gebruiken en zo alles wat de overheid doet niet klakkeloos aannemen is ook goed (2014, p. 6).

Dit onderzoek zal fractieafsplittingsen op gemeentelijk niveau onderzoeken door middel van een meervoudige logistische regressieanalyse met vijf onafhankelijke variabelen. Na het bespreken van de resultaten zal er ook nog een kort kwalitatief onderzoek plaatsvinden van krantenartikelen. Tot slot zullen er nog aanbevelingen worden gedaan voor vervolgonderzoek.

Theoretisch kader

De theorie van fractieafplitsing is op nationaal niveau breed onderzocht. Partijafplitsing wordt wereldwijd waargenomen in de verschillende vormen van democratie (Mershon & Shvetsova, 2007; McLaughlin, 2011; Fell, 2014; Volpi, 2018; Byrne & Theakston, 2015). Dit zijn studies op het nationaal parlement niveau, omdat de data daar makkelijker beschikbaar is en er meer aandacht wordt gegeven aan landelijke politiek dan op gemeentelijk niveau.

Uit die studies is onder andere naar voren gekomen dat lokale partijen een beter binding hebben met de burgers dan partijen die zich bij een landelijke partij hebben aangesloten (Boogers, Lucardia & Voerman 2007, p. 37).

Hypothese

Zoals in de theorie naar voren komt hebben partijen die voor het eerst meedoen aan verkiezingen last om geschikte kandidaten te vinden en hebben daarom een verhoogde kans op fractieafplitsingen mochten ze gekozen worden in de raad. Daarom stel ik de volgende hypothese op:

Raadsleden willen graag iets bereiken in de raad, maar dan moet het raadslid wel in de coalitie zitten. Bij een coalitie hoort dat coalitiepartijen een coalitieakkoord maken waarbij compromissen worden gesloten, maar waar wel iedereen zich aan moet houden van de coalitie (Bawn & Somer-Topcu, 2012, p. 434). Dit zorgt ervoor dat raadsleden die in de oppositie zitten weinig kans hebben om beleid te maken. Verder staan oppositiepartijen ook op een achterstand ten opzichte van coalitiepartijen, omdat coalitiepartijen eerder worden geïnformeerd (Peters et al., 2014, p. 38). Dit zorgt voor onvrede bij de raadsleden en leidt tot de volgende hypothese:

H1: Raadsleden die in de oppositie zitten, zullen zich vaker afsplitsen van hun partij dan raadsleden die in de coalitie zitten

Man, in de literatuur komt naar voren dat mannen zich eerder politiek actief zien en dus ook eerder een eigen partij zullen oprichten (Peters et al., 2014, p. 32). Daarnaast geeft Norrander aan dat mannen conservatiever zijn en bijvoorbeeld eerder overstappen van de Democraten naar de Republikeinen toen, dan vrouwen (Norrander, 1999, p. 574). Mannen overschatten vaker hun intelligentie, voltooit werk, politieke vaardigheden en vrouwen onderschatten het juist (Fox & Lawless, 2010).

H2: Mannen zullen zich eerder afsplitsen van een partij dan vrouwen.

Oudere raadsleden zitten vaak hun laatste raadstermijn of weten dat ze bij de volgende verkiezing niet meer op de kandidatenlijst komen te staan. Hebben dan eerder de neiging om zich af te splitsen van de partij, zeker als ze worden gedwongen om met pensioen te gaan (Byrne & Theakston, 2015).

H3: Ouder raadsleden zullen zich eerder afsplitsen dan jonge raadsleden.

Veel van de lokale partijen verzetten zich doelbewust tegen onze klassieke indeling van links-rechts of van progressief en conservatief (Peters et al., 2014, p. 33; Bawn & Somer-Topcu, 2012; Volpi, 2018). Volgens Ceron zijn landelijke partijen strak georganiseerd, dan lokale partijen (2013). Partijen die al bestaan en in de gemeenteraad zitten hebben makkelijker tijd om mensen te vinden om op de lijst te zetten en kunnen ze mensen kiezen die echt voor hun gaan en dat zorgt ervoor dat de kans op afsplitsingen verkleint (Andeweg & Thomassen 2011; Ceron, 2013, p. 137; Peters et al., 2014). Landelijke partij, dit omdat ze wel zijn geïnstitutionaliseerd en er dus een sterkere controle is van een landelijke partij op de lokale landelijke partij (Fell, 2014, p. 49).

Een kracht van lokale partijen is dat ze geen duidelijke ideologie hebben en dus niet makkelijk in een hoek worden gedreven. Echter zorgt het gebrek aan ideologie er ook voor dat er geen duidelijke partijlijn is waar iedereen achterstaat en kan volgen, dat zorgt ervoor dat hypothese kan worden opgesteld:

H4: Raadsleden die behoren tot een extreme links of rechts partij zullen zich minder snel afsplitsen.

Raadsleden zijn mensen en zullen ook een afwegingen maken hoeveel zetels hun partij de volgende verkiezing zal gaan halen (Ceron, 2013, p. 126). Als een raadslid op een onverkiesbare plaats stond, maar toch is gekozen met voorkeurstemmen. Kan het raadslid denken dat het beter is om naar een andere partij over te stappen, als zijn eigen partij hem weer op een onverkiesbare plaats zet en dat het raadslid verwacht dat zijn partij geen raadszetels erbij zal krijgen bij de volgende verkiezingen (Mershon & Shvetsova, 2007, p. 101).

H5: Raadsleden die lager op de kieslijst stonden, maar toch gekozen zijn zullen zich eerder afsplitsen, dan raadsleden die hoog op de kieslijst stonden en gekozen zijn.

Methodologie

Casusselectie

Voor dit onderzoek is gekozen om een typisch geval te doen. Swanborn geeft aan waaraan een casus moet voldoen om tot een typisch geval te komen. Allereerst moet er sprake van zijn dat er verschillende casussen zijn met een homogeen domein (2010, p. 51). Voor dit onderzoek is er een land nodig waar regelmatig vrije en geheime en algemene verkiezingen plaatsvinden, waar de grondrechten van de burgers worden gerespecteerd door de overheid. Waar gemeentelijke verkiezingen zijn zonder dat daar de overheid invloed op uitoefent. De eisen die worden gesteld aan nieuwe partijen die aan de verkiezingen willen deelnemen zijn niet hoog, waardoor er geen ongelijk speelveld op treedt omdat er anders spraken is hybride regimes (Bogaards, 2009, p. 407; Ekman, 2009).

Aan deze kenmerken voldoen verscheidene democratische landen, zoals Duitsland, Nederland, België, Frankrijk, Zweden, enz. Elk van deze democratische Europese landen kan als land gebruikt worden om als voorbeeld te dienen voor de andere landen.

Voor dit onderzoek is voor de casus van Nederland gekozen, omdat het een parlementaire democratie heeft, met vrije, geheime en algemene verkiezingen, een rechtsstaat heeft, waarbij de grondrechten van burgers worden gerespecteerd en beschermd. Er worden om de vier jaar gemeentelijke verkiezingen gehouden, tenzij er sprake is van een herindeling (Peters et al., 2014, p. 28). Dit zijn kenmerken die andere landen ook hebben en is dan ook geen rede voor de keuze. De redenen die het verschil maken zijn zoals Swanborn aangeeft meer van de praktische aard (2010, p. 52). De Nederlandse taal is mijn moedertaal en is het daarom makkelijker om daarin onderzoek te doen. De data is in Nederland makkelijker te verkrijgen, doordat we hier de Kiesraad hebben en andere onderzoeksbureaus (Onderzoeksbureau Overheid in Nederland, z.d.). Daarnaast zijn er in de Nederlandse gemeenten vaak fractieafsplitsingen, en zitten er dankzij de kiesdrempel ook veel partijen in de raadszalen, wat ook weer voor splitsingen kan zorgen.

Methode van dataverzameling

Nederland telt na de herindelingsverkiezingen van 21 november 2018 nog 355 gemeenten (VNG, 2018). Over de 355 gemeenten zijn 8619 raadsleden verdeeld, van 9 tot 45 raadsleden per gemeenten naar omvang van de gemeente (Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, z.d.). Dit onderzoek zal zich richten op de individuele raadsleden die zitting hadden in de gemeenteraden van de periode van 24 maart 2018 tot 22 november 2019. Gemiddeld zitten er 10 partijen in een gemeenteraad en dat betekent dat er ongeveer 3.550 partijen zijn die actief zijn in Nederland waarover de 8619 raadsleden over verdeeld zijn. Aangezien dit een te groter N wordt om te onderzoek wordt er een steekproef genomen uit de 355 gemeenten.

Nederland kent 12 provincies en van elke provincie is er een gemeente getrokken, waardoor de volgende gemeenten worden onderzocht die in tabel 1 zijn weergegeven (Openinfo, z.d.). In bijlage 1 is een overzicht gegeven van alle gemeenteraadsleden per provincie en gemeente.

Tabel 1. Overzicht getrokken gemeentes, per provincie en klasse

Provincie	Gemeente	Raadszetels	Klasse
Drenthe	Coevorden	25	4
Flevoland	Noordoostpolder	29	5
Friesland	Terschelling	11	1
Gelderland	Putten	19	4
Groningen	Loppersum	13	2
Limburg	Nederweert	17	3
Noord-Brabant	Breda	39	8
Noord-Holland	Amsterdam	45	9
Overijssel	Haaksbergen	19	4
Utrecht	Bunschoten	19	3
Zeeland	Borsele	19	3
Zuid-Holland	Hoeksche Waard	37	7

De klasseindeling in tabel 1 geeft aan hoe de overheid de gemeenten indeelt. Dit doet de overheid in negen klasse met betrekking op inwonersaantal (KOOP, z.d.). De klassen worden gebruikt om de schadeloosstelling van wethouders, burgemeesters en raadsleden te bepalen. De twaalf gemeenten die vanuit de steekproef naar voren zijn gekomen hebben gezamenlijk 293 raadsleden overzicht zelf verdeeld, zoals in bijlage 2 laat zien. Van elke van de twaalf

gemeenten wordt de samenstelling van de huidige raad vergeleken met de verkiezingsuitslag die de Kiesraad heeft vastgesteld, om zo te ontdekken of er afsplitsingen zijn geweest. (Kiesraad, z.d.).

Van de twaalf onderzochte gemeenten zijn er twee waarbij er sprake was van een fractieafplitsing. In Haaksbergen in de provincie Overijssel stapten drie jonge heren, Jeffrey Rouwenhorst(20), Dario Prinsen(25) en Wesley Uuldriks(26) op uit de fractie De Actieve Partij (DAP) en richtten ze de Groep DJW op. Dit deden ze omdat ze andere politieke inzichten hadden en dat niet konden verantwoorden naar hun kiezers. Eerst probeerde de heren om hun fractievoorzitter uit hun fractie te zetten, maar dat lukte niet (Geerdink, 2019).

In de gemeente Hoeksche Waard in de provincie Zuid-Holland zijn er verschillende fractieafplitsingen geweest. De eerste vond plaats na de herindelingsverkiezing van 21 november 2019 (ANP, 2018). Bij de Hoeksche Waardse Senioren Partij (HWSP) besloot Mireille Louwerens toch haar zetel in te nemen die ze met voorkeurstemmen had gekregen. De HWSP had twee raadszetels gekregen, na het vaststellen van de uitslag door de Kiesraad. Mevrouw Louwerens (60) die op plek vijf van de lijst stond, was met voorkeurstemmen gekozen voor plek twee. Maar dat wilde de nummer een en twee van de HWSP niet. Daarom nam Mevrouw Louwerens haar raadszetel mee en besloot uiteindelijk bij de Lokalen Hoeksche Waard (LHW) zitting te nemen, waardoor de coalitie een zetel erbij kreeg (van der Krol, 2018). Daarna stapten twee D66 raadsleden op uit hun fractie, terwijl ze eerst hun fractievoorzitter uit de fractie probeerden te zetten, maar de lokale afdeling van D66 hield dat tegen (Boerma, 2019b). Ze richtten de fractie Pahladsingh en Rood op, omdat ze jarenlang last hadden van intimidatie en laster binnen D66 (Boerma, 2019a). De laatste breuk was bij de Lokalen Hoeksche Waard toen raadsleden Marga van Hulst, Mireille Louwerens en Paulien Rijsdijk uit de fractie LHW stapten en de fractie BurgerBelangen oprichtten. De reden die de dames gaven tot de breuk en tot de halvering van de LHW van 7 naar 4 raadsleden, was dat ze het vertrouwen binnen de fractie niet meer voelden (Boerma, 2019e). Bij de Lokalen Hoeksche Waard kwam het vertrek totaal uit de lucht vallen en was eerst de gedachte dat alles was uitgepraat na de strijd om het fractievoorzitterschap van de Lokalen Hoeksche Waard (Boerma, 2019e).

Operationalisering

Voor mijn onderzoek is de afhankelijke variabele dichotoom, omdat bij fractieafsplitsing er wel sprake is van afsplitsing (1) of geen afsplitsing (0) in de gemeenteraad. Doordat de afhankelijke variabele dichotoom is maak ik gebruik van een logistische regressieanalyse. Voor de onafhankelijke variabelen wil ik controleren op de volgende variabelen:

Hypothese 1 onderzoekt of de het niet deelnemen aan een coalitie een hoger kans op afsplitsen van een raadslid zorgt, dan als het raadslid wel in de coalitie zat. Per gemeente is onderzocht of een raadslid in de coalitie of in de oppositie zat. Dit is via de gemeenteraad website onderzocht en gecodeerd als 0 is coalitie en oppositie als 1. In bijlage 1 staat dit weergegeven per raadslid en in bijlage 2, 2.1 frequenties van variabelen in tabel Coalitie of oppositie zijn de frequenties weer gegeven.

Hypothese 2 controleert of mannen zich eerder afsplitsen dan vrouwen. Via de gemeenteraadswebsite wordt er gekeken of er de heer of mevrouw staat. In bijlage 1 staat dit weergegeven en is het gecodeerd dat man 0 is en vrouw 1.

Hypothese 3 stelt dat oudere raadsleden zich eerder afsplitsen dan jongere raadsleden. Dit is onderzocht door op internet het raadslid op te zoeken en daar de leeftijd te vinden. De meeste informatie werd op de partij websites gevonden of in de regionale of lokale kranten. De leeftijden variëren van 22 tot 83 jaar wat terug te vinden is in bijlage 2, 2.1 frequenties van variabelen, tabel leeftijd. Wanneer er geen leeftijd te vinden was is de code 0 gegeven en is het als missing value gecodeerd.

Hypothese 4 veronderstelt dat een raadslid die behoort tot een extreme links of rechts partij zich minder snel afsplitsen. Op landelijke niveau kan een links-rechtsschaal worden gemaakt van dan van Manifesto Corpus de dataset van de Manifesto Research on Political Representation (MARPOR). Deze links-rechtsschaal kan worden gebruikt voor mijn onderzoek, omdat de links-rechts positie in het Parlementen ook op de gemeenteraad kan betrekken. Problemen hierbij zijn dat de lokale partijen niet opgenomen en dat de andere partijen soms verschillen in hun positie op de links-rechtsschaal dan dezelfde partijen op landelijke politiek. Om dit te onderzoek zijn alle verkiezingsprogramma's per gemeente geanalyseerd. De partijen zijn op

een links-rechtsschaal gezet lopend van 0 zeer links tot 5 midden en 10 zeer rechts. De frequentie is terug te vinden in bijlage 2, 2.1 frequenties van variabelen, tabel Links-rechts.

Hypothese 5 neemt aan dat als raadsleden toch worden gekozen terwijl ze op een lager op de kieslijst stonden. De kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen werden via de desbetreffende gemeente van de gemeentewebsite op gevraagd. De posities gingen van 1 tot en met 15 en zijn ook zo gecodeerd. In bijlage 2, 2.1 frequenties van variabelen, tabel kieslijst zijn de frequenties te zien.

De variabelen die bij dit onderzoek gebruikt zijn niet door de tijd heen. Er wordt niet gekeken hoe lang een raadslid in de raad zit. Of dat het raadslid de vorig raadsperiode wel in de coalitie zat. De keuze om alleen variabele te kiezen van de onderzochte raadsperiode is dat er een herindelingen plaats vinden van gemeenten en de kans bestaat dat het raadslid in een andere gemeente zat dan nu onderzocht. Daarnaast is de doorloop van gemeenteraadsleden ook zeer hoog, wat zorgt dat er lastig onderzoek naar gedaan kan worden (Mattozzi & Merlo, 2008, p. 608).

Resultaten

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een meervoudige logistische regressieanalyse om te onderzoeken wat een fractieafplitsing van een gemeenteraadslid verklaart. In bijlage 2 is de SPSS-output weergegeven van de meervoudige logistische regressieanalyse. In bijlage 2.1 Frequenties zijn de tabellen van de zes variabelen in te zien. Allereerst blijkt dat dat er geen missing waarde zijn en dat de N=293. De tabel geslacht laat zien dat er 195 mannelijke raadsleden zijn en dat er 98 vrouwelijke raadsleden zijn. De tabel leeftijd laat zien dat er van 195 van de 293 raadsleden de leeftijd bekend is. De tabel kieslijst laat zien de plaatsen lopen van 1 tot 15 en dat er geen missing waarde zijn. De tabel links-rechts heeft ook geen missing waarde. De tabel gemeenteraadslid geeft aan dat er 194 gemeenteraadsleden zich niet hebben afgesplitst en 9 wel. Dat is drie procent van alle raadsleden die zijn onderzocht. De tabel coalitie of oppositie laat zien dat er 183 raadsleden in de coalitie zitten en 110 in de oppositie.

In bijlage 2.2 Beschrijving van de losse variabelen laat de tabel per variabelen zien wat het totaal, gemiddelde en de standaardfout is. Voor de variabele gemeenteraadslid geldt: N=293, $\bar{X} = 0,03$ en $\sigma = 0,173$. Voor geslacht N=293, $\bar{X} = 0,33$ en $\sigma = 0,473$. Leeftijd is N=195, $\bar{X} =$

47,41 en $\sigma = 12,881$. De tabel links-rechts heeft $N=293$, $\bar{X} = 4,31$ en $\sigma = 2,282$. De variabele kieslijst is $N= 293$, $\bar{X} = 3,77$ en $\sigma = 2,771$. Voor de tabel coalitie is $N=293$, $\bar{X} = 0,38$ en $\sigma = 0,485$.

Bijlage 2.3 Logistische Regressie laat zien dat SPSS 195 casus heeft meegenomen in de analyse. De andere tabel laat zien dat de afhankelijke variabelen hetzelfde heeft gecodeerd als ik en vormt er geen probleem. Bijlage 2.4 Regressie laat zien dat er geen spraken is van Bijlage 2.3.1. Blok 0, laat het referentiemodel zien, wat inhoudt dat het alleen de constante heeft en geen een van de onafhankelijke variabelen. Het laat zien dat er een 96,4% kans is dat een raadslid zich niet afsplits van zijn partij. Bijlage 2.3.2. Blok 1: Methode Blok, laat de tabel zien dat het model niet verbeterd is door het toevoegen van de variabelen het blijft nog steeds 96,4%.

Volgens de aanwijzingen van Field zijn de assumpties voor de logistische regressieanalyse zijn ook getest te weten voor outliers & influential cases en voor multicollineariteit (2018). Bijlage 2.3.2. Blok 1: Methode Blok, laten de VIF en de Tolerance zien dat er geen spraken is van multicollineariteit (Field, 2018, p. 881). Voor de outliers & influential cases laat bijlage 2.4 Regressie zien dat er geen casussen zijn met een ZRE waarden groter dan 3,29. De tabel in bijlage 2.6 Frequenties Variabelen met ZRE 1.96 laat zien dat er maar 2,4% casussen zijn met een ZRE hoger dan 1,96. Dat minder dan 5% er is er geen reden om aan te nemen dat er spraken is van een outliers of een influential casus.

Als we eerst kijken naar het model summary naar de correlatiecoëfficiënt van $R=0,010$ en naar de determinatiecoëfficiënt van de adjusted $R^2= 0,036$. Omdat de correlatiecoëfficiënt van R van 1 tot 0 loopt is kleiner beter en is dit model goed. We kijken naar de adjusted R^2 , omdat er sprake is van een meervoudige logistische regressieanalyse en we daarom meer variabelen hebben die ook de variaties kunnen verklaren. Omdat de adjusted R^2 van 0 tot 1 loopt, verklaart dit model 0,036 en dat is in procenten 3,6% (Field, 2018, pp. 882-882). In de ANOVA-tabel staan er geen getallen voor de F-toets en dat geldt ook voor de t-toets in de coëfficiënt-tabel.

Tabel 2. Logistische regressieanalyse van de kans om tot een fractieafsplitsing te komen

	Model 1
(Constante)	-2,620 (1,890)
Geslacht	0,534 (0,805)
Leeftijd	-0,024 (0,032)
Links-rechts schaal	0,138 (0,160)
Plaats op de kieslijst	-0,109 (0,173)
Coalitie of oppositie	-0,053 (0,820)
-2LL	58,545
Cox and Snell's R ²	0,010
Nagelkerk R ²	0,036
N	195

Noot: binaire logistische regressiecoëfficiënten met standaardfouten tussen haakjes.

***p < 0,001, **p < 0,01, *p < 0,05

In tabel 1 staan de gegevens die vanuit de logistische regressieanalyse naar voren zijn gekomen. De constant blijkt toch wel erg negatief met -2,620 en is niet significant met $p > 0,05$. De variabele geslacht heeft een klein positief effect op de kans dat een raadslid zich afsplits, maar dit effect is niet significant met $p > 0,05$. De variabele leeftijd is zeer klein negatief en zorgt dat de kans op fractieafsplitsing maar een klein beetje kleiner wordt. Het is niet significant met $p > 0,05$. De variabele links-rechts heeft wel een klein positief effect op de kans dat een raadslid zich afsplits, maar dit effect is niet significant, met $p > 0,05$. De variabele kieslijst verlaagt de kans op een fractieafsplitsing een klein beetje, echter dit effect is niet significant met $p > 0,05$. De variabele coalitie of oppositie heeft een zeer klein negatief verband op de kans dat een raadslid zich afsplits. Dit effect is niet significant, met $p > 0,05$.

In de bijlage 2,7 Grafiek is volgens de aanwijzingen van Field ontdekken dat er in mijn data spraken van is van incomplete data (2018, pp. 887-888). Ik neem nu aan dat de assumptie van goodness-of-fit is geschonden. Dit omdat volgens Field wanneer er spraken is van een grote standaardfout de assumptie wordt geschonden. In bijlage 2.2. Beschrijving van de losse variabelen komt bij leeftijd een standaardfout naar voeren van 12,88. Daarnaast blijkt uit de bijlage 2.1 Frequenties van de variabelen dat er vrij veel casussen zijn van minder dan 1 procent, wat volgens Field ook wijst op de geschonden assumptie van goodness-of-fit.

Aangezien er sprake is van een probleem met de data voer ik nog een korte kwalitatief analyse van krantenartikelen uit. Mevrouw Louwerens stapte na de herindelingsverkiezing van Hoeksche Waardse Senioren Partij (HWSP) naar de Lokalen Hoeksche Waard (LHW). Leen van Proojien omschrijft het als “Mireille laat 900 mensen die op de HWSP hebben gestemd in de kou staan. Het is kiezersbedrog.”. Dankzij haar voorkeurstemmen mocht mevrouw Louwerens de tweede zetel innemen van de HWSP. De rede die ze geeft voor de overstap is “Het belangrijkste is dat de zetel mij de kans geeft de stem van de burgers te kunnen laten horen in de nieuwe gemeente” (van der Krol, 2018).

In de Hoeksche Waard viel later D66 uit elkaar, omdat de nummers 2 en 3 de fractievoorzitter wilden afzetten, maar dat niet lukte. Volgens Pahladsingh en Rood ging het om “meermaals te maken gehad te hebben met intimidatie en laster” en daarnaast hadden ze contact gezocht met het landelijke bestuur, maar die gaf ze ongelijk en was “Na negen jaar is D66 niet meer onze partij.” (Boersma, 2019b). D66-fractievoorzitter Miranda den Tuinder “We hebben er de afgelopen tijd genoeg over gezegd.” (Boersma, 2019c).

In Haaksbergen in de provincie Overijssel stapten de drie jonge heren, Jeffrey Rouwenhorst, Dario Prinsen en Wesley Uuldriks op uit de fractie De Actieve Partij (DAP) en richtten ze de Groep DJW op. Dit deden ze omdat ze niet langer konden samenwerken, doordat er “te veel verschil van politiek inzicht ten opzichte van Peter van Vlaanderen” waren (Geerdink, 2019). Voor de fractievoorzitters komt het nieuws binnen als een dief in de nacht, omdat “er constructief gesproken zou worden” (Geerdink, 2019).

Tot slotte weer naar de Hoeksche Waard waar ditmaal bij de Lokalen Hoeksche Waard toen raadsleden Marga van Hulst, Mireille Louwerens en Paulien Rijsdijk uit de fractie LHW stapten en de fractie BurgerBelangen oprichtten. Volgens fractievoorzitter van Hulst was er binnen de LHW spraken van een “onherstelbare vertrouwensbreuk” (Boersma, 2019e). Daarnaast ging het mis “op persoonlijk vlak als op ideologisch vlak ging het mis tussen de drie vrouwen en de

andere ‘Lokalen’, zegt Rijsdijk.” (Boersma, 2019e). De fractievoorzitter van de LHW Hein Verbiest zegt dat “Hun vertrek komt echt uit de lucht vallen”, omdat ze juist “weer nader tot elkaar gekomen. En nu wordt het vertrouwen in ons zonder inhoudelijk gesprek opgezegd.” (Boersma, 2019d). Voor mevrouw Louwerens was het de tweede keer dat ze een zich afsplitsende van een partij. Ze zegt zelf waarom ze weer overstapt, omdat “de kiezers die op mij hebben gestemd niet meer kunnen vertegenwoordigen. Daarom ga ik toch door, maar dan wel in een partij waar ik het vertrouwen voel”.

Conclusie

De resultaten geven de volgende antwoorden op de hypothese en de hoofdvraag:

H1: Raadsleden die in de oppositie zitten, zullen zich vaker afsplitsen van hun partij dan raadsleden die in de coalitie zitten. Deze hypothese moet verworpen worden, omdat er geen statistisch significant verband gevonden kan worden in de uitgevoerde analyse. Als er naar de krantenartikelen worden gekeken kan er ook geen eenduidig antwoord komen. Aangezien zowel raadsleden die bij de coalitie zaten als raadsleden die in de oppositie zaten hebben zich afgesplitst.

H2: Mannen zullen zich eerder afsplitsen van een partij dan vrouwen. Deze hypothese moet verworpen worden, omdat er geen statistisch significant verband ontdekt kan worden in de uitgevoerde analyse. Uit de krantenartikelen kan hierover geen duidelijk uitspraak worden gedaan, aangezien zowel mannelijke als vrouwelijke raadsleden zich hebben afgesplitst.

H3: Ouder raadsleden zullen zich eerder afsplitsen dan jonge raadsleden. Deze hypothese is verworpen, omdat er geen statistisch significant verband bemerkt kan worden in de uitgevoerde analyse. De krantenartikelen laten nu ook zien dat er weldegelijk jongen raadsleden zich afsplitsen van hun fractie. Echter kan er niet gezegd worden dat ouder dat minder vaak doen, aangezien uit het krantenartikelen blijkt dat oudere raadsleden zich ook hebben afgesplitst.

H4: Raadsleden die behoren tot een extreme links of rechts partij zullen zich minder snel afsplitsen. Deze hypothese moet verworpen worden, omdat er geen statistisch significant verband te zien is in de uitgevoerde analyse. In de krantenartikelen was er geen sprake van een fractieafplitsing van een rechtse partij, maar er kan niet worden gezegd dat het significant is. Nog dat het vaker voorkomt bij linkse partijen.

H5: Raadsleden die lager op de kieslijst stonden, maar toch gekozen zijn zullen zich eerder afsplitsen, dan raadsleden die hoog op de kieslijst stonden en gekozen zijn. Deze hypothese moet verworpen worden, omdat er geen statistisch significant verband gevonden kan worden in de uitgevoerde analyse. Dit blijkt ook niet vanuit de kranten, aangezien sommigen wel met voorkeurstemmen zijn gekozen vanaf een lager positie op de kandidatenlijst. Terwijl andere die juist hoog op de kandidatenlijst stonden zich ook hebben afgesplitst.

Op mijn onderzoeksvraag ‘wat verklaart de variatie van partijafplitsing in gemeenteraden?’ heb ik geen antwoord kunnen geven. Omdat geen van de onderzochten variabele een statistisch significant verband heeft. Daarnaast blijkt wel uit de krantenartikel dat er vaak onvrede is tussen de fractieafplitsing en raadsleden van de desbetreffende partij. Dit kan nog niet significant gevonden worden, aangezien het maar een klein kwalitatief analyse betreft.

Er moet echter wel opgemerkt worden dat er sprake is van een dataprobleem. Namelijk er zijn maar 9 raadsleden van de 293 die zich hebben afgesplitst. SPSS kan hierover een analyse doe, maar die is mijn niet geleerd. Daarnaast blijkt dat het maatschappelijk probleem, helemaal niet zo groot probleem is. Aangezien ik zelfs met een dataprobleem te maken heb. Als ik alle fractieafplitsing van Nederland onderzoek. Volgens de NRC in 50 gemeenten (Ketelaar, 2019). Als ik veronderstel dat er op zijn hoogst vier raadsleden per gemeente zich hebben afgesplitst. Dan heb 200 fractieafplitsing delen door de 8619 raadsleden en keer honderd is 2,3%. Wat zelfs nog minder is dan de 3,1% die in dit onderzoek werd onderzocht. Er blijken dus zo weinig fractieafplitsingen te zijn dat er zelfs op landelijke niveau problemen met de data ontstaan als dit onderzocht wordt. Fractieafplitsing in de volksmond ‘zetelroof’ is niet het probleem van de democratie en is ook niet zo groot maatschappelijk probleem als wordt gedacht. Zoals Waling stelt dat het juist de partijen zijn die de daders zijn en dat de fractieafplitsing ervoor zorgt dat de democratie gewaarborgd blijft (2017). Aan de andere kant is het tegenwoordig ook zo dat er sprake is van een participatiedemocratie. Van de burgers wordt nu door de overheid verwacht dat ze nu actief mee gaan doen met het besluitvormingsproces in hun gemeente (Peters et al., 2014). Dat kan nu ook een ander gezichtspunt geven voor onderzoek. Een ander gezichtspunt is dat de statistische toetsen en gegevens toch een kant laten zien dat er iets is misschien gegaan met de statistische toetsen of het invoeren van de gegevens in SPSS. Daarom is de hoofdvraag ook niet beantwoord, omdat

er nog te veel onzekerheid is over de data. Op de vraag of er legitimeitscrisis in de moderne onze democratie heerst geeft Kriesi een antwoord: “For established democracies, which remain of particular interest for the key question, I have been at pains to detect long-term trends pointing to an erosion of democratic legitimacy.” (2013, p. 631).

Aanbevelingen

Er blijkt een sprake te zijn van een dataprobleem en is het beter om verder onderzoek naar fractieafplitsing op lokaal niveau op kwalitatieve wijzen te doen. Daarnaast is het misschien wel mogelijk om fractieafplitsingen in gemeenten over een langer tijdsperiode te onderzoeken. Tenslotte is fractieafplitsing helemaal niet zo groot probleem, om met de woorden van Heller & Mershon af te sluiten: “Simply put, party switching has vital normative, theoretical, and substantive implications.” (2009, p. 4).

Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht raadsleden per provincie, gemeente, fractie, geslacht en oppositie/coalitie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Coevorden		Drenthe	4	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
1	Ferry Booiij	BBC2014	M	Coalitie
2	Erik Holties	BBC2014	M	Coalitie
3	Jan Hooge	BBC2014	M	Coalitie
4	Hans Kamps	BBC2014	M	Coalitie
5	Henk Mulder	BBC2014	M	Coalitie
6	Thieno Nijenbanning	BBC2014	M	Coalitie
7	Ton Soppe 15	BBC2014	M	Coalitie
8	Jenny Streur	BBC2014	V	Coalitie
9	Jan Tempels	BBC2014	M	Coalitie
10	Derk ten Berge	BBC2014	M	Coalitie
11	Margriet Fissering	VVD	V	Oppositie
12	Erik Bonkes	VVD	M	Oppositie
13	Andre Oudeboon	VVD	M	Oppositie
14	Bernette Sieben	VVD	V	Oppositie
15	Sandra Katerberg	CDA	V	Coalitie
16	Eddy Heeling	CDA	M	Coalitie
17	Lidy Klein Gunnewiek	CDA	V	Coalitie
18	Ruud Wilting	CDA	M	Coalitie
19	Joop Slomp	PvdA	M	Coalitie
21	Michel Blanken	PvdA	M	Coalitie
21	Nina Jasperse	PvdA	V	Coalitie
22	Gilbert Mulder	PvdA	M	Coalitie
23	Irene Driehuis	PAC	V	Oppositie
24	Jerry Stoker	PAC	M	Oppositie
25	Henk Bouwers	PPC	M	Oppositie
26	Lars Hoedemaker	D66	M	Oppositie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Noordoostpolder		Flevoland	5	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
27	Johan Goos	CDA	M	Coalitie
28	Jos Bus	CDA	M	Coalitie
29	Frans van Erp	CDA	M	Coalitie
30	Maayolein Goelema	CDA	V	Coalitie
31	Theo Groen	CDA	M	Coalitie
32	Gonny Schot	CDA	V	Coalitie
33	Sjoerd de Boer	CU-SGP	M	Coalitie
34	Tobias van Dijk	CU-SGP	M	Coalitie
35	Gerda Knijnenberg-Alblas	CU-SGP	V	Coalitie
36	Hendrik Jan Lambregtse	CU-SGP	M	Coalitie
37	Yosef Mahmoud	CU-SGP	M	Coalitie
38	Toon van Steen	PU	M	Coalitie
39	Mark Dieleman	PU	M	Coalitie
40	Arja Heerspink	PU	V	Coalitie
41	Jan Swart	PU	M	Coalitie
42	Ellen Lindenbergh	VDD	V	Coalitie
43	Jasper van Os	VVD	M	Coalitie
44	Linda Verduin-de Vries	VVD	V	Coalitie
45	Bouke Wielenga	VVD	M	Coalitie
46	Tjitske Hoekstra	SP	V	Oppositie
47	Denise van Sluijs	SP	V	Oppositie
48	Bert Jan Aling	ONS	M	Oppositie
49	Martin Mulder 5	ONS	M	Oppositie
50	Sacha Werkman	ONS	V	Oppositie
51	Wim van Wegen	D66	M	Oppositie
52	Rien van der Velde	PvdA	M	Oppositie
53	Heleen Wijnhoud	PvdA	V	Oppositie
54	Hylke Hekkenberg	GL	M	Oppositie
55	Sandra Schrijver	GL	V	Oppositie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Terschelling		Friesland	1	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
56	Christa Oosterbaan	PvdA	V	Coalitie
57	Marika Spanjer-Ramaker	PvdA	V	Coalitie
58	Jan Willem Adams	PvdA	M	Coalitie
59	Aukje Schol	PvdA	V	Coalitie
60	Jan Smit	PBT	M	Oppositie
61	Cees Muijskens	PBT	M	Oppositie
62	Taco Lugt	VVD	M	Coalitie
63	Pim Werner	VVD	M	Coalitie
64	Danny Ruige	VVD	M	Coalitie
65	Hendrik Van der Wielen	CDA	M	Oppositie
66	Gossen Bos	ST	M	Oppositie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Putten		Gelderland	4	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
67	H.G. Luitje	WP	M	Coalitie
68	W. van Voorst-Ruiter	WP	V	Coalitie
69	M. van den Hoek	WP	M	Coalitie
70	J.A. la Roi	WP	V	Coalitie
71	J. Kamphuis	WP	V	Coalitie
72	L. van den Heuvel	CU	M	Coalitie
73	T.J. van Ooijen	CU	M	Coalitie
74	E.A. van Hemel	CU	M	Coalitie
75	J. Lubbertsen - Ruiter	CU	V	Coalitie
76	Gertine Elsenaar-van Rooijen	CDA	V	Oppositie
77	Jan van Meerveld	CDA	M	Oppositie
78	Annemarie van de Brug	CDA	V	Oppositie
79	Wim van de Koot	CDA	M	Oppositie
80	Jan van den Brink	SGP	M	Coalitie
81	Kees de Goffau	SGP	M	Coalitie

Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
82	Evert van Rijn	SGP	M	Coalitie
83	Robin Hoogendijk	GBP	M	Oppositie
84	Henk Koornneef	GBP	M	Oppositie
85	Ellis van Dam	GBP	V	Oppositie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Loppersum		Groningen	2	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
86	Geert Jan Reinders	LBE	M	Oppositie
87	Hans Warink	LBE	M	Oppositie
88	Wim Hartlief 4	LBE	M	Oppositie
89	Chris Bultje	PvdA	M	Coalitie
90	Dennis Vijver	PvdA	M	Coalitie
91	Jan Chris Wagenaar	PvdA	M	Coalitie
92	Aagtje Elderman-Star	CDA	V	Coalitie
93	Arend Laning	CDA	M	Coalitie
94	Anneke Knip	GL	V	Coalitie
95	Leo van Esch	GL	M	Coalitie
96	Be Prins	CU	M	Coalitie
97	Jan van Heerde	CU	M	Coalitie
98	Bert-Jan Huizing	VVD	M	Oppositie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Nederweert		Limburg	3	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
99	Eric van der Putten	CDA	M	Oppositie
100	Rick van Meel	CDA	M	Oppositie
101	Charlot Koppen	CDA	V	Oppositie
102	Antoine Hekers 9	CDA	M	Oppositie
103	Rolf Verheijen	CDA	M	Oppositie
104	Frank Kurstjens 8	CDA	M	Oppositie
105	Marcel Vossen	JAN	M	Coalitie

Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
106	Carin Sieben-van den Boogaert	JAN	V	Coalitie
107	Peter van Lierop	JAN	M	Coalitie
108	Kevin Bax	JAN	M	Coalitie
109	Pascal de Rooij-Kanters	JAN	V	Coalitie
110	Ria Stienen	NA	V	Coalitie
111	Els Vaes-Jacobs	NA	V	Coalitie
112	Jan van Nierop	NA	M	Coalitie
113	Martin van Montfort	D66	M	Coalitie
114	Kyll Bruijners	D66	M	Coalitie
115	Jorik Franssen	VDD	M	Oppositie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Breda		Noord-Brabant	8	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
116	Arnoud van Vliet	VVD	M	Coalitie
117	Eddie Förster	VVD	M	Coalitie
118	Manon Stevens	VVD	V	Coalitie
119	Sven Planken	VVD	M	Coalitie
120	Daan de Neef	VVD	M	Coalitie
121	Raymond Kouwenberg	VVD	M	Coalitie
122	Rick Zagers	VVD	M	Coalitie
123	Marieke Peereboom-Hoeven	VVD	V	Coalitie
124	Kees Braspenning	VVD	M	Coalitie
125	August Veenbos	VVD	M	Coalitie
126	Carla Kranenburg- van Eerd	VVD	V	Coalitie
127	Jeroen Bruijns	CDA	M	Oppositie
128	Christine de Moor	CDA	V	Oppositie
129	Marc van Oosterbosch	CDA	M	Oppositie
130	Gwendolyn Boom	CDA	V	Oppositie
131	Huib Jansen	CDA	M	Oppositie
132	Caspar Rutten	CDA	M	Oppositie
133	Tim van het Hof	D66	M	Coalitie

Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
134	Maddy van Hemel	D66	V	Coalitie
135	Faissal Boulakjar	D66	M	Coalitie
136	Joyce de Goede	D66	V	Coalitie
137	Joek van Pul	D66	M	Coalitie
138	Patrick Smans	D66	M	Coalitie
139	Peter Bakker	GL	M	Oppositie
140	Marieke de Nobel	GL	V	Oppositie
141	Hilrieke Nauta	GL	V	Oppositie
142	Thom Dijkstra	GL	M	Oppositie
143	Monica Tecklenburg	GL	V	Oppositie
144	Arjen van Drunen	PvdA	M	Coalitie
145	Rob Sips	PvdA	M	Coalitie
146	Erwin Hoek	PvdA	M	Coalitie
147	Suzan Cornelissen	PvdA	V	Coalitie
148	Bas Maes	SP	M	Oppositie
149	Dirk Uijl	SP	M	Oppositie
150	Boi Boi Huong	SP	V	Oppositie
151	Inge Verdaasdonk	SP	V	Oppositie
152	Joep Taks	50PLUS	M	Oppositie
153	Peter van Lier	50PLUS	M	Oppositie
154	Peter Vissers	BREDA'97	M	Oppositie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Amsterdam		Noord-Holland	9	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
155	Femke Roosma	GL	V	Coalitie
156	Lene Grooten	GL	V	Coalitie
157	Imane Nadif	GL	V	Coalitie
158	Jasper Groen	GL	M	Coalitie
159	Deniz Karaman	GL	M	Coalitie
160	Zeeger Ernsting	GL	M	Coalitie
161	Simion Blom	GL	M	Coalitie

Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
162	Dorrit de Jong	GL	V	Coalitie
163	Nienke van Renssen	GL	V	Coalitie
164	Tirza de Fockert	GL	V	Coalitie
165	Reinier van Dantzig	D66	M	Coalitie
166	Marijn Bosman	D66	V	Coalitie
167	Alexander Hammelburg	D66	M	Coalitie
168	Hülya Kat	D66	V	Coalitie
169	Yassmine el Ksaihi	D66	V	Coalitie
170	Ilana Rooderkerk	D66	V	Coalitie
171	Dehilia Timmam	D66	V	Coalitie
172	Jan-Bert Vroege	D66	M	Coalitie
173	Marianne Poot	VDD	V	Oppositie
174	Dorienke de Grave-Verkerk	VDD	V	Oppositie
175	Claire Martens	VDD	V	Oppositie
176	Anne Marttin	VDD	V	Oppositie
177	Hala Naoum Néhmé	VDD	V	Oppositie
178	Rik Torn	VDD	M	Oppositie
179	Sofyan Mbarki	PvdA	M	Coalitie
180	Hendrik-Jan Biemond	PvdA	M	Coalitie
181	Carolien de Heer	PvdA	V	Coalitie
182	Nenita La Rose	PvdA	V	Coalitie
183	Dennis Boutkan	PvdA	M	Coalitie
184	Erik Flentge	SP	M	Coalitie
185	Nicole Temmink	SP	V	Coalitie
186	Tiers Bakker	SP	M	Coalitie
187	Johnas van Lammeren	PvdD	M	Oppositie
188	Anke Bakker	PvdD	V	Oppositie
189	Jennifer Bloemberg-Issa	PvdD	V	Oppositie
190	Mourad Taimounti	DENK	M	Oppositie
191	Ayşegül Kiliç	DENK	V	Oppositie
192	Numan Yilmaz	DENK	M	Oppositie

Nr,	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
193	Annabel Nanninga	FvD	V	Oppositie
194	Anton van Schijndel	FvD	M	Oppositie
195	Kevin Kreuger	FvD	M	Oppositie
196	Diederik Boomsma	CDA	M	Oppositie
197	Wil van Soes	PvdO	V	Oppositie
198	Don Ceder	CU	M	Oppositie
199	Sylvana Simons	Bij1	V	Oppositie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Haaksbergen		Overijssel	4	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
200	Patrick ten Voorde	CDA	M	Coalitie
201	Theo van der Hulst	CDA	M	Coalitie
202	Jeroen Slot	CDA	M	Coalitie
203	Herman Wichers Schreur	CDA	M	Coalitie
204	Frans Winkelhuis	CDA	M	Coalitie
205	Jeffrey Rouwenhorst	Groep DJW	M	Oppositie
206	Dario Prinsen	Groep DJW	M	Oppositie
207	Wesley Uuldriks	Groep DJW	M	Oppositie
208	Bart Woortman	VVD	M	Coalitie
209	Freek Ebeling	VVD	M	Coalitie
210	Bart Mentink	VVD	M	Coalitie
211	Thij Looman	PvdA	M	Coalitie
212	Annelies Waanders	PvdA	V	Coalitie
213	Annette Nijhuis	HC	V	Oppositie
214	André Hendriks	HC	M	Oppositie
215	Gert Jan Vonkeman	D66	M	Oppositie
216	Harry Belshof	D66	M	Oppositie
217	Ans Mekking-Veenstra	GGH	V	Oppositie
218	Gea Costeris	DAP	V	Oppositie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Bunschoten		Utrecht	3	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
219	Alma Broekmaat-Hagens	CU	V	Oppositie
220	Arie Koops	CU	M	Oppositie
221	Peter Nagel	CU	M	Oppositie
222	Carolien Van der Goot-Van den Herik	CU	V	Oppositie
223	Gerine Hartog-Heinen	CU	V	Oppositie
224	Peter Frans Heek	CU	M	Oppositie
225	Arian van de Groep	CU	M	Oppositie
226	Wiebe de Boer	VVD	M	Coalitie
227	Elise de Graaf	VVD	V	Coalitie
228	Hans Hoitink	VVD	M	Coalitie
229	Juliëtte de Graaf	VVD	V	Coalitie
230	Werner Zinnemers	VVD	M	Coalitie
231	Arieaan van de Groep	CDA	M	Coalitie
232	Christiaan Buis	CDA	M	Coalitie
233	Jochen-Hein Dijkhuizen	CDA	M	Coalitie
234	Jan-Bert Heinen	SGP	M	Coalitie
235	Bram van Goor	SGP	M	Coalitie
236	Arian van Diermen	CAP	M	Coalitie
237	Henk Bos	CAP	M	Coalitie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Borsele		Zeeland	3	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
238	Johan Verbrugge	OPA Borsele	M	Oppositie
239	Peter van 't Westeinde	CDA	M	Coalitie
240	Carla Hoogerland-Veerman	CDA	V	Coalitie
241	Niels Kampstra	CDA	M	Coalitie
242	Margiet Koeleman	CDA	V	Coalitie
243	Mitcheal Vermeulen	CDA	M	Coalitie

Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
244	I. Brilleman	PvdA	V	Coalitie
245	L.P. Stroosnijder	PvdA	V	Coalitie
246	Gijbrecht Gunter	SGP-CU	M	Coalitie
247	Bauke. de Jong	SGP-CU	M	Coalitie
248	Henk van Hartingsveldt	SGP-CU	M	Coalitie
249	Gerard Verkuil	SGP-CU	M	Coalitie
250	Kees Weststrate	SGP-CU	M	Coalitie
251	Rien van Hekken	LPB	M	Oppositie
252	Berry Kooiker	LPB	M	Oppositie
253	Bert Smits	LPB	M	Oppositie
254	Roel Boekholt	VVD	M	Oppositie
255	Jack Burgers	VVD	M	Oppositie
256	Levien de Putter	D66	M	Oppositie

Gemeente		Provincie	Klasse	
Hoeksche Waard		Zuid-Holland	7	
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie
257	Karoline Vorthoren	CDA	V	Coalitie
258	Jolanda Koning	CDA	V	Coalitie
259	Erik Meijer	CDA	M	Coalitie
260	Ad Valkenburg	CDA	M	Coalitie
261	Marco Heemskerk	CDA	M	Coalitie
262	Basjan Niemansverdriet	CDA	M	Coalitie
263	Paul Rijken	CDA	M	Coalitie
264	Jeanette Kuipers-van Nugteren	CDA	V	Coalitie
265	Hein Verbiest	LHW	M	Coalitie
266	Albert Scheerhoorn	LHW	M	Coalitie
267	Arieanne Daane	LHW	V	Coalitie
268	Richard Visser	LHW	M	Coalitie
269	Adriaan van der Wulp	SGP	M	Coalitie
270	Marco Vis	SGP	M	Coalitie
Nr.	Raadslid	Fractie	Geslacht	Oppositie/Coalitie

271	Arie van der Linden	SGP	M	Coalitie
272	Gerjan Neele	SGP	M	Coalitie
273	Karel van der Linden	SGP	M	Coalitie
274	Gert-Jan Janssens	SGP	M	Coalitie
275	Arnold de Man	VVD	M	Oppositie
276	Marijke Boorsma-Ruitenber	VVD	V	Oppositie
277	Léon Niemantsverdriet	VVD	M	Oppositie
278	Odila Sibrijns	VVD	V	Oppositie
279	Miranda den Tuinder-van Meteren	D66	V	Oppositie
280	Sandra Hol	GL	V	Oppositie
281	Vincent Rietvelt	GL	M	Oppositie
282	Astrid Butter	GL	V	Oppositie
283	Piet Westdijk	PvdA	M	Oppositie
284	Mark de Koning	PvdA	M	Oppositie
285	Alma Vervelde-Tuk	CU	V	Coalitie
286	Jan van Westen	CU	M	Coalitie
287	Leen van Prooijen	HWSP	M	Oppositie
288	Werner de Jong	C'98 HW	M	Oppositie
289	Maurice Pahladsingh	PR	M	Oppositie
290	Eline Rood	PR	V	Oppositie
291	Marga van Hulst-Sundermeijer	BB	V	Oppositie
291	Mireille Louwerens-Huys	BB	V	Oppositie
293	Paulien Rijdsijk - Mudde	BB	V	Oppositie

Bijlage 2. SPSS OUTPUT

2.1 Frequenties van de variabelen

Statistics							Geslacht, man is 0 en vrouw is 1				
		Geslacht, man is 0 en vrouw is 1	Leefentijd	Plaats op de kieslijst	Links-rechts schaal, van zeer links tot zeer rechts	Gemeenteraadslid heeft zich afgesplitst, waarbij 0 niet en 1 wel.	Coalitie of oppositie	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
N	Valid	293	195	293	293	293	293	195	66,6	66,6	66,6
	Missing	0	98	0	0	0	0	98	33,4	33,4	100,0
	Total							293	100,0	100,0	

Leefentijd				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 22	1	,3	,5	,5
24	2	,7	1,0	1,5
25	1	,3	,5	2,1
26	1	,3	,5	2,6
27	3	1,0	1,5	4,1
28	3	1,0	1,5	5,6
29	2	,7	1,0	6,7
30	6	2,0	3,1	9,7
31	6	2,0	3,1	12,8
32	10	3,4	5,1	17,9
33	4	1,4	2,1	20,0
34	3	1,0	1,5	21,5
35	7	2,4	3,6	25,1
36	2	,7	1,0	26,2
37	1	,3	,5	26,7
38	5	1,7	2,6	29,2
39	1	,3	,5	29,7
40	1	,3	,5	30,3
41	4	1,4	2,1	32,3
42	5	1,7	2,6	34,9
43	3	1,0	1,5	36,4
44	8	2,7	4,1	40,5
45	7	2,4	3,6	44,1
46	4	1,4	2,1	46,2
47	7	2,4	3,6	49,7
48	5	1,7	2,6	52,3
49	4	1,4	2,1	54,4
50	8	2,7	4,1	58,5
51	4	1,4	2,1	60,5
52	11	3,8	5,6	66,2
53	4	1,4	2,1	68,2
54	7	2,4	3,6	71,8
55	4	1,4	2,1	73,8
56	6	2,0	3,1	76,9
57	3	1,0	1,5	78,5
58	2	,7	1,0	79,5
59	2	,7	1,0	80,5
60	6	2,0	3,1	83,6
61	4	1,4	2,1	85,6
62	1	,3	,5	86,2
63	6	2,0	3,1	89,2
64	2	,7	1,0	90,3
65	3	1,0	1,5	91,8
66	2	,7	1,0	92,8
67	3	1,0	1,5	94,4
69	2	,7	1,0	95,4
70	2	,7	1,0	96,4
72	1	,3	,5	96,9
73	2	,7	1,0	97,9
76	1	,3	,5	98,5
78	2	,7	1,0	99,5
83	1	,3	,5	100,0
Total	195	66,6	100,0	
Missing 0	98	33,4		
Total	293	100,0		

Plaats op de kieslijst				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	62	21,2	21,2	21,2
2	59	20,1	20,1	41,3
3	48	16,4	16,4	57,7
4	33	11,3	11,3	68,9
5	31	10,6	10,6	79,5
6	18	6,1	6,1	85,7
7	10	3,4	3,4	89,1
8	11	3,8	3,8	92,8
9	7	2,4	2,4	95,2
10	5	1,7	1,7	96,9
11	2	,7	,7	97,6
12	3	1,0	1,0	98,6
13	1	,3	,3	99,0
14	2	,7	,7	99,7
15	1	,3	,3	100,0
Total	293	100,0	100,0	

Links-rechts schaal, van zeer links tot zeer rechts

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Zeer links	9	3,1	3,1	3,1
	1	41	14,0	14,0	17,1
	2	23	7,8	7,8	24,9
	3	32	10,9	10,9	35,8
	4	41	14,0	14,0	49,8
	Midden	48	16,4	16,4	66,2
	6	43	14,7	14,7	80,9
	7	33	11,3	11,3	92,2
	8	20	6,8	6,8	99,0
	9	3	1,0	1,0	100,0
	Total	293	100,0	100,0	

Gemeenteraadslid heeft zich afgesplits, waarbij 0 niet en 1 wel.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Niet afgesplits	284	96,9	96,9	96,9
	Wel afgesplits	9	3,1	3,1	100,0
	Total	293	100,0	100,0	

Coalitie of oppositie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Coalite	183	62,5	62,5	62,5
	Opositie	110	37,5	37,5	100,0
	Total	293	100,0	100,0	

2.2 Beschrijving van de losse variabelen

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Gemeenteraadslid heeft zich afgesplits, waarbij 0 niet en 1 wel.	293	0	1	,03	,173
Geslacht, man is 0 en vrouw is 1	293	0	1	,33	,473
Leefentijd	195	22	83	47,41	12,881
Links-rechts schaal, van zeer links tot zeer rechts	293	0	9	4,31	2,282
Plaats op de kieslijst	293	1	15	3,77	2,771
Coalitie of oppositie	293	0	1	,38	,485
Valid N (listwise)	195				

2.3 Logistische Regressie

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	195	66,6
	Missing Cases	98	33,4
	Total	293	100,0
Unselected Cases		0	,0
Total		293	100,0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
Niet afgesplits	0
Wel afgesplits	1

2.3.1. Blok 0: Begin Blok

Classification Table^{a,b}

Observed			Predicted		
			Gemeenteraadslid heeft zich afgesplits, waarbij 0 niet en 1 wel.		Percentage Correct
			Niet afgesplits	Wel afgesplits	
Step 0	Gemeenteraadslid heeft zich afgesplits, waarbij 0 niet en 1 wel.	Niet afgesplits	188	0	100,0
		Wel afgesplits	7	0	,0
	Overall Percentage				96,4

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is ,500

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0 Constant	-3,291	,385	73,072	1	,000	,037

Variables not in the Equation

	Score	df	Sig.
Step 0 Variables			
Geslacht, man is 0 en vrouw is 1	,263	1	,608
Leefentijd	,428	1	,513
Links-rechts schaal, van zeer links tot zeer rechts	,598	1	,439
Plaats op de kieslijst	,259	1	,610
Coalitie of oppositie	,025	1	,875
Overall Statistics	1,813	5	,874

2.3.2. Blok 1: Methode Blok

Omnibus Tests of Model Coefficients

	Chi-square	df	Sig.
Step 1 Step	1,871	5	,867
Block	1,871	5	,867
Model	1,871	5	,867

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	58,454 ^a	,010	,036

a. Estimation terminated at iteration number 7 because parameter estimates changed by less than ,001.

Classification Table^a

Observed			Predicted		
			Gemeenteraadslid heeft zich afgesplits, waarbij 0 niet en 1 wel.		Percentage Correct
			Niet afgesplits	Wel afgesplits	
Step 1	Gemeenteraadslid heeft zich afgesplits, waarbij 0 niet en 1 wel.	Niet afgesplits	188	0	100,0
		Wel afgesplits	7	0	,0
	Overall Percentage				

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	Geslacht, man is 0 en vrouw is 1	,534	,805	,441	1	,507	1,707	,352	8,265
	Leefentijd	-,024	,032	,553	1	,457	,976	,916	1,040
	Links-rechts schaal, van zeer links tot zeer rechts	,138	,160	,743	1	,389	1,148	,839	1,569
	Plaats op de kieslijst	-,109	,173	,393	1	,531	,897	,639	1,260
	Coalitie of oppositie	-,053	,820	,004	1	,949	,948	,190	4,729
	Constant	-2,620	1,890	1,923	1	,166	,073		

a. Variable(s) entered on step 1: Geslacht, man is 0 en vrouw is 1, Leefentijd, Links-rechts schaal, van zeer links tot zeer rechts, Plaats op de kieslijst, Coalitie of oppositie.

2.4 Regressie

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Coalitie of oppositie, Links-rechts schaal, van zeer links tot zeer rechts, Leefentijd, Geslacht, man is 0 en vrouw is 1, Plaats op de kieslijst ^b	.	Enter

a. Dependent Variable: Gemeenteraadslid heeft zich afgesplits, waarbij 0 niet en 1 wel.

b. All requested variables entered.

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,096 ^a	,009	-,017	,188

a. Predictors: (Constant), Coalitie of oppositie, Links-rechts schaal, van zeer links tot zeer rechts, Leefentijd, Geslacht, man is 0 en vrouw is 1, Plaats op de kieslijst

b. Dependent Variable: Gemeenteraadslid heeft zich afgesplits, waarbij 0 niet en 1 wel.

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,063	5	,013	,355	,879 ^b
	Residual	6,686	189	,035		
	Total	6,749	194			

a. Dependent Variable: Gemeenteraadslid heeft zich afgesplits, waarbij 0 niet en 1 wel.

b. Predictors: (Constant), Coalitie of oppositie, Links-rechts schaal, van zeer links tot zeer rechts, Leefentijd, Geslacht, man is 0 en vrouw is 1, Plaats op de kieslijst

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	,055	,063		,873	,384		
	Geslacht, man is 0 en vrouw is 1	,018	,029	,045	,608	,544	,969	1,032
	Leefentijd	-,001	,001	-,051	-,705	,482	,989	1,011
	Links-rechts schaal, van zeer links tot zeer rechts	,005	,006	,065	,889	,375	,980	1,021
	Plaats op de kieslijst	-,003	,005	-,045	-,597	,551	,905	1,105
	Coalitie of oppositie	,000	,029	-,001	-,011	,992	,900	1,111

a. Dependent Variable: Gemeenteraadslid heeft zich afgesplitst, waarbij 0 niet en 1 wel.

Casewise Diagnostics^a

Case Number	Std. Residual	Gemeenteraadslid heeft zich afgesplitst, waarbij 0 niet en 1 wel.	Predicted Value	Residual
200	4,935	1	,07	,928
207	4,970	1	,07	,935
208	4,982	1	,06	,937
276	5,119	1	,04	,963
279	5,224	1	,02	,982
284	5,151	1	,03	,969
285	5,167	1	,03	,972

a. Dependent Variable: Gemeenteraadslid heeft zich afgesplitst, waarbij 0 niet en 1 wel.

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	,00	,08	,04	,018	195
Std. Predicted Value	-,147	2,595	,000	1,000	195
Standard Error of Predicted Value	,020	,060	,032	,006	195
Adjusted Predicted Value	,00	,09	,04	,019	195
Residual	-,083	,982	,000	,186	195
Std. Residual	-,439	5,224	,000	,987	195
Stud. Residual	-,450	5,272	,000	1,004	195
Deleted Residual	-,087	1,001	,000	,192	195
Stud. Deleted Residual	-,450	5,694	,015	1,077	195
Mahal. Distance	1,130	18,648	4,974	2,533	195
Cook's Distance	,000	,210	,006	,030	195
Centered Leverage Value	,006	,096	,026	,013	195

a. Dependent Variable: Gemeenteraadslid heeft zich afgesplitst, waarbij 0 niet en 1 wel.

2.5 Beschrijving van de toetsen

Descriptive Statistics

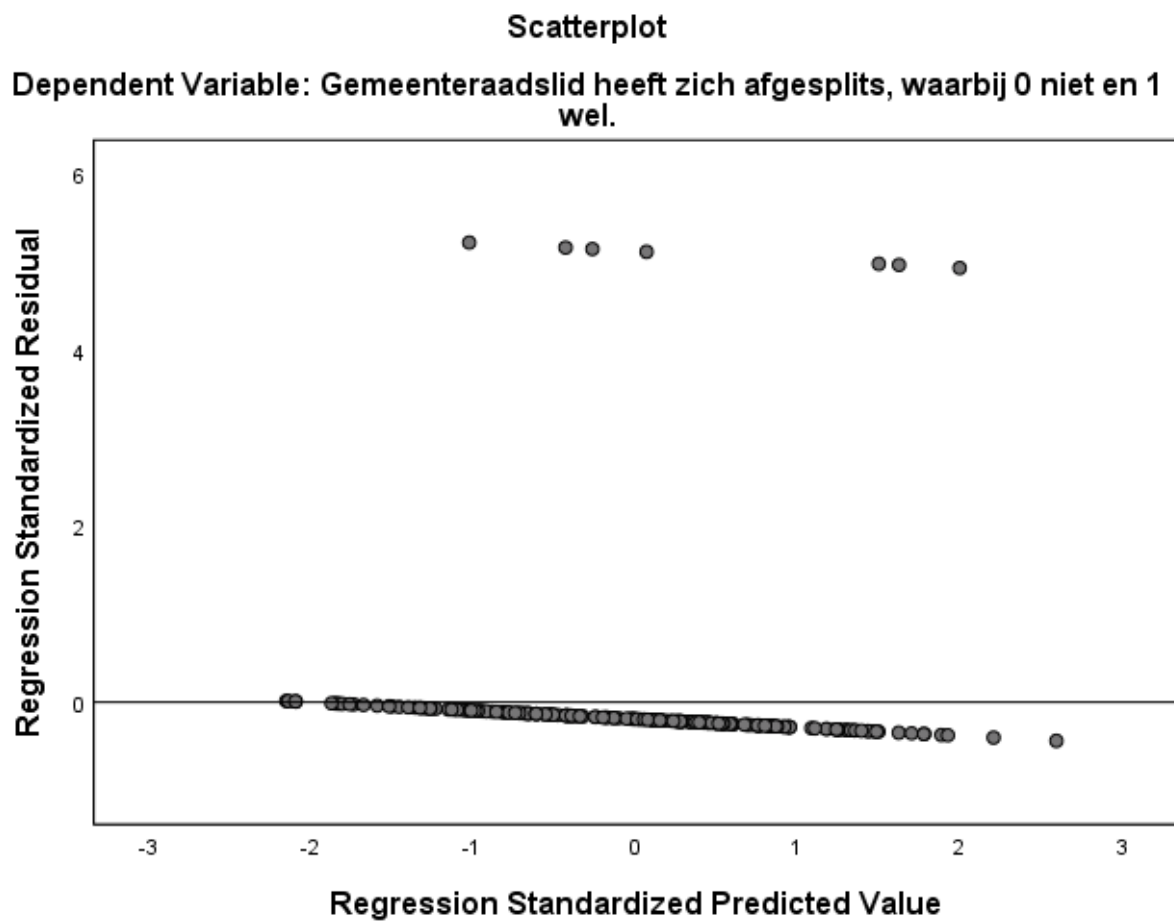
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Cook's Distance	195	,00000	,20964	,0057344	,02971102
Centered Leverage Value	195	,00582	,09612	,0256410	,01305536
Unstandardized Residual	195	-,08257	,98246	,0000000	,18564442
Studentized Residual	195	-,45049	5,27236	,0003417	1,00376968
Standardized Residual	195	-,43900	5,22353	,0000000	,98702928
DFBETA Intercept	195	-,01469	,02731	,0000065	,00337542
DFBETA GST	195	-,00795	,01671	-,0000037	,00234422
DFBETA LEEF	195	-,00071	,00045	-,0000002	,00010001
DFBETA LENR	195	-,00229	,00331	,0000008	,00046031
DFBETA PIAATS	195	-,00176	,00058	-,0000003	,00019548
DFBETA COOP	195	-,01396	,01607	,0000032	,00246415
Valid N (listwise)	195				

2.6 Frequenties Variabelen met ZRE 1.96

ZRE1.96

Statistics			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ZRE1.96	Valid	,00	188	64,2	96,4	96,4
		1,00	7	2,4	3,6	100,0
	Total		195	66,6	100,0	
	Missing	System	98	33,4		
N			Total	293	100,0	
	Valid	195				
	Missing	98				

2.7 Grafiek

Bibliografie

- Andeweg, R. B. (2014). Studying Political Legitimacy; A Critical Reappraisal.
Gepresenteerd bij KNAW Conference over New Directions in Legitimacy Research,
Amsterdam, Nederland. Geraadpleegd van
<https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/29555/Paper%20Rudy%20Andeweg.pdf?sequence=1>
- Andeweg, R. B., & A. Thomassen, J. J. A. (2011). *Democratie doorgelicht: het functioneren van de Nederlandse democratie*. Leiden, Nederland: Leiden University Press.
- ANP. (2018, 21 november). *Herindelingsverkiezingen in 37 gemeenten*. Geraadpleegd op 20 december 2019, van <https://www.gemeente.nu/raadsleden/bestuur/gemeenten/herindelingsverkiezingen-in-37-gemeenten/>
- Bawn, K., & Somer-Topcu, Z. (2012). Government versus Opposition at the Polls: How Governing Status Affects the Impact of Policy Positions. *American Journal of Political Science*, 56(2), 433–446. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5907.2011.00563.x>
- Boerma, B. (2019a, 23 maart). “Intimidatie en laster reden voor D66-breuk”. *AD Hoeksche Waard*. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl/hoeksche-waard/intimidatie-en-laster-reden-voor-d66-breuk~a4d8ddef/>
- Boerma, B. (2019b, 25 maart). Ex-D66’ers Pahladingh en Rood gaan op eigen titel verder in gemeenteraad. *AD Hoeksche Waard*. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl/hoeksche-waard/ex-d66-ers-pahladingh-en-rood-gaan-op-eigen-titel-verder-in-gemeenteraad~acadb3a5/>
- Boersma, B. (2019c, 29 maart). “Het was soms net House of Cards binnen de partij”. *AD Hoeksche Waard*. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl/hoeksche-waard/het-was-soms-net-house-of-cards-binnen-de-partij~a61f21eb/>
- Boerma, B. (2019d, 23 september). Lokalen Hoeksche Waard: totaal overdonderd. *A.D. Hoeksche Waard*. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl/hoeksche-waard/vertrouwensbreuk-splijt-lokalen-hoeksche-waard~ae074047/>

- Boerma, B. (2019e, 23 september). ‘Vertrouwensbreuk’ splijt Lokalen Hoeksche Waard. *AD Hoeksche Waard*. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl/hoeksche-waard/vertrouwensbreuk-splijt-lokalen-hoeksche-waard~ae074047/>
- Boerma, B. (2019f, 23 september). Het turbulente jaar van Mireille Louwerens. *AD Hoeksche Waard*. Geraadpleegd van https://www.ad.nl/dossier-lokalen-hoeksche-waard-valt-uiteen/het-jaar-van-mireille-louwerens-campagne-voor-senioren-raad-in-voor-lokalen-en-nu-burgerbelangen~a8ce9c68/?fbclid=IwAR3UIp78PKbCEIIZL6pkEVGX2t3-WeaJqonJZ8PSb1OoOjeVG_L9IOP3bPk
- Bogaards, M. (2009). How to classify hybrid regimes? Defective democracy and electoral authoritarianism. *Democratization*, 16(2), 399-423.
- Boogers, M., Lucardie, A., & Voerman, G. (2007). *Lokale politieke groeperingen: Belangenbehartiging, protest en lokalisme*. Groningen/Tilburg: Rijksuniversiteit Groningen/Universiteit van Tilburg.
- Byrne, C., & Theakston, K. (2015). Leaving the House: The Experience of Former Members of Parliament Who Left the House of Commons in 2010. *Parliamentary Affairs*, 69(3), 686–707. <https://doi.org/10.1093/pa/gsv053>
- Ceron, A. (2013). The Politics of Fission: An Analysis of Faction Breakaways among Italian Parties (1946–2011). *British Journal of Political Science*, 45(1), 121–139. <https://doi.org/10.1017/s0007123413000215>
- Dekker, P., & den Ridder, J. (2018). *Lastige kwesties*. Geraadpleegd van https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2018/Lastige_kwesties_acht_focusgroepen_over_vertegenwoordiging_en_stemmen
- Ekman, J. (2009). Political participation and regime stability: A framework for analyzing hybrid regimes. *International political science review*, 30(1), 7-31.
- Fell, D. (2014). Should I Stay or Should I Go? Patterns of Party Switching in Multiparty Taiwan. *Journal of East Asian Studies*, 14(1), 31–52. <https://doi.org/10.1017/s1598240800009577>

- Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. Thousand Oaks, Canada: SAGE Publications.
- Fox, R. L., & Lawless, J. L. (2010). Gendered Perceptions and Political Candidacies: A Central Barrier to Women's Equality in Electoral Politics. *American Journal of Political Science*, 55(1), 59–73. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5907.2010.00484.x>
- Geerdink, L. (2019, 16 april). Costeris niet uit DAP, rest Haaksbergse fractie stapt op. *Tubantia*. Geraadpleegd van <https://www.tubantia.nl/haaksbergen/costeris-niet-uit-dap-rest-haaksbergse-fractie-stapt-op~aaabb834/?referrer=https://www.google.com/>
- Gemeente Amsterdam. (z.d.). *Raadsleden en fracties*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/gemeenteraad/raadsleden-fracties/>
- Gemeente Borsele. (z.d.). *Gemeenteraad*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van https://www.borsele.nl/home/gemeenteraad_45248/
- Gemeente Breda. (z.d.). *Gemeenteraad samenstelling | Breda*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <https://www.breda.nl/gemeenteraad-samenstelling>
- Gemeente Bunschoten. (z.d.). *Samenstelling gemeenteraad*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <https://www.bunschoten.nl/samenstelling-gemeenteraad>
- Gemeente Coevorden. (z.d.). *Organisatie*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <https://raad.coevorden.nl/Organisatie>
- Gemeente Haaksbergen. (z.d.). *De gemeenteraad*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <https://www.haaksbergen.nl/Gemeenteraad>
- Gemeente Hoeksche Waard. (z.d.). *Raadsleden*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van https://www.gemeentehw.nl/gemeenteraad/raadsleden_49442/?previewcode=2ea22d215e3539b0e5bea50eca28263e&preview=2&contentid=26443&pub=0000-00-00&exp=0000-00-00
- Gemeente Loppersum. (z.d.). *Gemeenteraad*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van https://www.loppersum.nl/bestuur-organisatie/gemeenteraad_41205/

- Gemeente Nederweert. (z.d.). *Samenstelling gemeenteraad 2018 - 2022*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van https://www.nederweert.nl/bestuur-organisatie/samenstelling-gemeenteraad-2018-2022_42807/
- Gemeente Noordoostpolder. (z.d.). *Gemeenteraad*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <https://raad.noordoostpolder.nl/gemeenteraad/>
- Gemeente Putten. (z.d.). *Samenstelling 2018-2022*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van https://www.putten.nl/Bestuur/Gemeenteraad/Samenstelling_2018_2022
- Heller, W., & Mershon, C. (2009). *Political Parties and Legislative Party Switching*. London, Verenigd Koninkrijk: Palgrave Macmillan.
- Hofman, J. (z.d.). *Raadsleden en Raadscommissieleden*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van http://www.gemeenteraadterschelling.nl/gemeenteraad/raadsleden-en-raadscommissieleden_44096/
- Kiesraad. (z.d.). *Kiesraad - verkiezingsuitslagen*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <https://www.verkiezingsuitslagen.nl/verkiezingen?s=Gemeenteraad&v=&t=>
- KOOP. (z.d.). *wetten.nl - Regeling - Circulaire 2019 (onkosten)vergoeding voor politieke ambtsdragers van gemeenten, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties - BWBR0041752*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041752/2019-01-01>
- Kriesi, H. (2013). Democratic legitimacy: Is there a legitimacy crisis in contemporary politics? *Politische Vierteljahresschrift*, 54(4), 609–638. <https://doi.org/10.5771/0032-3470-2013-4-609>
- Mattozzi, A., & Merlo, A. (2008). Political careers or career politicians? *Journal of Public Economics*, 92(3–4), 597–608. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2007.10.006>
- Mazepus, H. (2017). What makes political authorities legitimate? Students' ideas about legitimacy in five European democracies and hybrid regimes. *Contemporary Politics*, 23(3), 306–327. <https://doi.org/10.1080/13569775.2017.1306762>

- McMenamin, I., & Gwiazda, A. (2010). Three roads to institutionalisation: Vote-, office- and policy-seeking explanations of party switching in Poland. *European Journal of Political Research*, 50(6), 838–866. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.2010.01985.x>
- McLaughlin, E. (2011). Electoral regimes and party-switching. *Party Politics*, 18(4), 563–579. <https://doi.org/10.1177/1354068810389610>
- Mershon, C., & Shvetsova, O. (2007). Parliamentary Cycles and Party Switching in Legislatures. *Comparative Political Studies*, 41(1), 99–127. <https://doi.org/10.1177/0010414007303651>
- Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. (z.d.). *Het raadslid* | Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. Geraadpleegd op 14 november 2019, van <https://www.raadsleden.nl/het-raadslid>
- Norrander, B. (1999). The Evolution of the Gender Gap. *Public Opinion Quarterly*, 63(4), 566-576.
- Onderzoeksbureau Overheid in Nederland. (z.d.). *Overheid in Nederland*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <http://www.overheidinnederland.nl>
- Openinfo. (z.d.). *Duidelijke informatie in cijfers en grafieken (update 2019!)*. Geraadpleegd op 18 december 2019, van <https://allecijfers.nl>
- Peters, K., V.P. van Stipdonk & P.G. Castenmiller, *Verkenning van lokale democratie in Nederland*, Stichting DecentraaBestuur.nl in opdracht van het ministerie van BZK, Den Haag: 2014.
- Schaap, L. (2015). *Lokaal Bestuur* (7de editie), Nederland: Convoy Uitgevers Bv.
- Swanborn, P. (2010). *Case Study Research: What, Why and How?* Thousand Oaks, Canada: SAGE Publications.
- van der Krol, F. (2018, 24 december). Louwerens naar Lokalen HW, Van Prooijen (HWSP) woedend. *AD Hoeksche Waard*. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl/hoeksche-waard/louwerens-naar-lokalen-hw-van-prooijen-hwsp-woedend~a6eb8332/>

VNG. (2018, 11 juni). *Hoeveel gemeenten telt Nederland in 2019?* Geraadpleegd van <https://vng.nl/onderwerpenindex/bestuur/herindeling/nieuws/hoeveel-gemeenten-telt-nederland-in-2019>

Volpi, E. (2018). Ideology and Party Switching: A Comparison of 12 West European Countries. *Parliamentary Affairs*, 72(1), 1–20. <https://doi.org/10.1093/pa/gsx079>

Waling, G. (2017). *Zetelroof: fractiediscipline en afsplitsing in de Tweede Kamer 1917-2017*. Nijmegen, Nederland: Vantilt.

Würfel, M. (2017). Life After the Bundestag: An Analysis of the Post-Parliamentary Careers of German MPs. *German Politics*, 27(3), 295–316. <https://doi.org/10.1080/09644008.2017.1344642>